

Pakistani schoten op burgers of het beesten waren

Nasim Banu en Jyotsna Sen, beiden afkomstig uit Bangla Desj, zullen de komende anderhalf jaar in ons land studeren. Ze werden daartoe in staat gesteld door een aantal beurzen van Nederlandse universiteiten, waaronder ook de VU. Voordat de rampen zich voltrokken die leidden tot een oorlog tussen India en Pakistan, werkten de Bengaalse meisjes met een groep Nederlanders aan een project voor geboortenregeling in het noorden van Oost-Pakistan. Beiden hadden toen al een academische opleiding achter de rug aan de universiteit van Dacca: sociologie en social welfare. Nasim en Jyotsna behoorden vorig jaar tot de miljoenen die vluchtten uit Oost-Pakistan. Ze willen hun land het liefst terugzien als onafhankelijke staat.

Nasim: 'Er is geen andere mogelijkheid. Er is sprake geweest van een regeling tussen Oost- en West-Pakistan, maar wij hadden verbinding met de Mukti Bahini (het guerrillaleger dat het Pakistaanse leger bestreed), want mijn vrienden, mijn broers en mijn neven zijn er lid van. Ze zeiden: "Wanneer onze leiders deze regeling aannemen, dan zullen wij hen met onze eigen handen doden."'

Jyotsna: 'Het streven van Oost-Pakistan om een vorm van autonomie te verkrijgen, is na de slachting die is aangericht volkomen verdwenen. Het is nu onmogelijk om welke band dan ook met deze mensen te hebben.'

Jyotsna en Nasim beschouwen zichzelf als buitengewoon bevoorrecht boven talloze andere vluchtelingen. Ze konden buiten de vluchtelingenkampen in India blijven en in plaats daarvan intrekken bij vrienden in Calcutta. Ze hadden bovendien afspraken gemaakt om naar Nederland te komen. Door de gebeurtenissen kon dat plan worden versneld. Begin december arriveerden ze in Amsterdam, waar ze enige weken later, terugkijkend op het afgelopen halfjaar (de periode tussen hun vlucht uit Bangla Desj en hun aankomst in Nederland), vertelden voornamelijk geestelijk te hebben geleden.

Paniek

Hun verhaal begint omstreeks 25 maart vorig jaar. Nasim en Jyotsna werkten sa-

men, na het vertrek van de Nederlandse ploeg, verder aan het project in een dorp. 'De 26ste was het Pakistaanse leger tot ongeveer een kilometer van ons huis genaderd. We hoorden het geluid van schoten en na een poosje hoorden we dat een kind was doodgeschoten en dat drie anderen waren gewond. Op dat moment wisten we de oorzaak niet. Waarom deden ze dat? We hadden dit niet verwacht. We hadden gedacht: misschien wordt er een avondklok ingesteld of iets dergelijks. We verwachtten niet dat ze zouden komen en gewoon zouden beginnen te schieten. We konden ons niet voorstellen dat dit echt was gebeurd. Na een paar uur stuurden we een paar mensen naar het dorp om te gaan horen wat er aan de hand was. Toen ze terugkwamen, vertelden ze, dat het leger de leider van het dorp gevangen had genomen om hem instructies te geven, welke regels er in acht zouden moeten worden genomen. Ze zeiden hem, dat iedereen moest doorgaan met zijn werk en niemand zich zou mogen bemoeien met wat er gebeurde. De winkels moesten open blijven. De dorpsleider was echter zo bang dat hij probeerde te vluchten. Hij werd gepakt. Ik

denk dat de militairen zelf ook bang waren voor de bevolking, want die had weinig met hen op. Misschien waren de soldaten bang te worden aangevallen. Ze begonnen in ieder geval te schieten om paniek te zaaien.

Schoten

Ik dacht dat de angst van de militairen de oorzaak was van het schieten en daarom besteedde ik er in het begin niet zoveel aandacht aan. Maar 's middags om drie uur kwamen de gewonden naar ons huis. Het was afschuwelijk. De mensen bloedden hevig. Er was op hen geschoten of ze beesten waren. 's Avonds kwamen de soldaten ook op de markt: in de dorpen begint de markt altijd 's avonds. We hoorden een geweldig geschreeuw en gegil. De mensen kwamen van de markt naar ons huis, ongeveer drie kilometer. Ik weet niet hoe de mensen op dat moment op het idee waren gekomen te vluchten, want er was op de markt verder niets aan de hand. We deden alle lichten uit. Als de buitenlanders (de Nederlandse team-leden) er nog waren geweest, zouden we niet zo bang zijn geweest. Men zou de buitenlanders misschien hebben ontzien,

Jyotsna Sen

Nasim Banu

